

FUNDAMENTARE PROIECT

Având în vedere prevederile:

- **art. 12 alin. (3)** din legea 229/2016 privind organizarea și exercitarea profesiei de fizioterapeut, precum și pentru înființarea, organizarea și funcționarea Colegiului Fizioterapeuților din România;

- **Hotărârii 11/28.01.2018** a Consiliului național al Colegiului Fizioterapeuților din România;

- **Directivei 2013/55/UE** a Parlamentului European și a Consiliului din 20 noiembrie 2013 de modificare a Directivei 2005/36/CE privind recunoașterea calificărilor profesionale și a Regulamentului (UE) nr. 1024/2012 privind cooperarea administrativă prin intermediul sistemului de informare al pieței interne („Regulamentul IMI”);

- **Clasificării Europene a Abilităților, Competențelor, Calificărilor și Ocupațiilor:** sarcini și atribuțiilor ISCO pentru grupa de baza 2264 - Fizioterapeuți - <https://ec.europa.eu/esco/portal/occupation>

- **Ghidului WCPT pentru educație în fizioterapie -nivel licență**
<http://www.wcpt.org/guidelines/entry-level-education>

Misiunea programului de educație profesională a fizioterapeutului este de a forma practicieni cu temeinice cunoștințe teoretice, orientați, convinși, adaptabili, care, în virtutea unei gândiri critice și integrative, a perfecționării continue, a valorilor etice, a raționamentului independent bazat pe evidență practică cu privire la necesitățile pacientului/clientului, vor promova sănătatea pacientului/clientului și vor dezvolta fundamentul profesional, contextual, colaborativ pentru o practică fără riscuri[1].

În urma finalizării programului de educație, absolvenții trebuie [1]:

- a) să fie capabili să practice în condiții de siguranță și în mod eficient în sfera lor de practică;
- b) să poată practica în limitele legale și etice ale profesiei lor;
- c) să fie în măsură să-și mențină aptitudinea de a practica;
- d) să fie capabil de a practica asemeni unui profesionist autonom, exercitându-și propriul raționament profesional;
- e) să fie conștienți de impactul culturii, egalității, diversității în practică;
- f) să fie capabil de a practica în mod nediscriminatoriu;
- g) să înțeleagă importanța și să fie capabili să păstreze confidențialitatea;
- h) să fie în măsură să comunice eficient;

- i) putea lucra în mod corespunzător cu alți profesioniști din cadrul echipei multidisciplinare;
- j) să poată să țină o evidență în mod corespunzător;
- k) să fie în măsură să reflecteze asupra și să își revizuiască practica;
- l) să poată asigura calitatea practicii lor;
- m) să înțeleagă conceptele-cheie ale cunoștințelor de bază relevante pentru profesia lor;
- n) să se poată baza pe cunoștințe și abilități de practică informală corespunzătoare;
- o) să înțeleagă necesitatea de a stabili și menține un mediu de practică în condiții de siguranță;

Se recomandă ca programul de educație [1]:

- a) să integreze instruirea teoretică și practică;
- b) să garanteze o îngrijire de calitate și fără riscuri, printr-o practică deliberată și un feedback valid.

În baza competențelor profesionale, fizioterapeutul realizează o abordare profilactică, terapeutică și de reabilitare centrată pe dezvoltarea, menținerea și restabilirea capacității de mișcare și a abilității funcționale la nivel maxim posibil, pe toată perioada vieții [1].

Competențele profesionale ale fizioterapeutului includ [1]:

1. Acumularea și înțelegerea de cunoștințe, a limbajului specific, explicarea și interpretarea privind următoarele:
 - anatomia funcțională, biomecanica, kinesiologia, fiziologia normală și patologică a organismului uman, primul ajutor;
 - fundamentele învățării motrice și ale controlului motor;
 - antecedentele familiale, etiopatogenia și prognosticul tulburărilor de mișcare și a consecințelor diferitelor afecțiuni, stări patologice și sindroame, inclusiv aspectele psihologice și sociale asociate acestora;
 - evaluarea stării de sănătate și de boală a indivizilor aflați în diverse etape de vârstă și în variate contexte socio-profesionale, examinarea specifică potrivit cerințelor fizioterapiei și evaluarea nevoilor de intervenție fizioterapeutică ale pacientului/clientului;

- managementul clinico-terapeutic al diferitelor afecțiuni, stări patologice și sindroame, prin aplicarea mijloacelor specifice fizioterapiei (mișcare, terapie manuală, laser, tehnici de electroterapie etc.), pe baza principiilor de promovare a sănătății, profilaxie și tratare a bolilor;
- fundamentele științifice necesare pentru înțelegerea, proiectarea și furnizarea serviciilor fizioterapeutice curente și a practicii bazate pe dovezi în vederea achiziționării și integrării de noi cunoștințe de-a lungul activității profesionale;
- istoria, teoria și principiile fizioterapiei în context contemporan;
- metodologia cercetării aplicative în fizioterapie;
- principiile de etică și deontologie ale îngrijirii fizioterapeutice, responsabilitățile legale și de practică profesională;
- natura responsabilității profesionale, organizarea și administrarea serviciilor de fizioterapie, precum și datoria fizioterapeutului de a proteja și promova interesele pacientului/clientului, inclusiv de a nu abuza de condiția acestuia, de a evita dependența psihologică și de a-i menține încrederea.

2. Dezvoltarea următoarelor abilități:

- de a obține consimțământul informat înainte de a iniția orice examinare și îngrijire;
- de a identifica și a selecta metodele de examinare fizică și funcțională, specifice diverselor patologii;
- de a realiza o examinare, precisă completă și complexă din punct de vedere fizic și funcțional, cu scopul de a furniza servicii de fizioterapie eficiente;
- de a stabili un diagnostic și un prognostic fizioterapeutic, cu identificarea și selectarea celor mai adecvate strategii de intervenție pentru managementul clinico-terapeutic al pacientului/clientului;
- de a integra istoricul medical și examinarea fizică și funcțională, pentru a reuși să elaboreze un plan individualizat de îngrijire, în concordanță cu obligațiile profesionale, legale și etice, dar și cu politicile administrative;
- de a determina îngrijirile specifice pe baza obiectivelor stabilite de fizioterapeut și de a elabora un plan de îngrijire sigur, eficient și centrat pe pacient/client, împreună cu acesta, aparținătorii și/sau alți specialiști;
- de a determina obiectivele și rezultatele planului de îngrijire, pe baza resurselor disponibile ale pacientului/clientului și a perioadei de timp necesare obținerii rezultatelor;

- de a utiliza adecvat competențele în implementarea planului de îngrijire a pacientului/clientului și de a oferi informații și sfaturi pentru recuperarea și menținerea sănătății;
- de a monitoriza și de a ajusta planul de îngrijire, în concordanță cu evoluția stării de sănătate a pacientului/clientului;
- de a comunica clar cu pacientul/clientul, aparținătorii, alți profesioniști din sănătate și cu publicul larg și de a se asigura că aceștia sunt informați asupra alternativelor de îngrijire;
- de a găsi, selecta și utiliza informațiile relevante legate de îngrijirea sănătății;
- de a interpreta rezultatele științifice într-un mod critic.

Fizioterapeutul trebuie să demonstreze următoarele **competențe transversale** [1]:

- 1) recunoașterea faptului că responsabilitățile profesionale fundamentale ale fizioterapeutului sunt sănătatea și îngrijirea pacientului/clientului;
- 2) manifestarea respectului pentru valorile și atitudinile pacientului/clientului, precum și a angajamentului pentru îngrijiri centrate pe pacient/client;
- 3) manifestarea angajamentului pentru practica deontologică și fără riscuri și pentru menținerea standardelor fizioterapiei la cel mai înalt nivel, pe parcursul activității profesionale;
- 4) recunoașterea limitelor propriilor competențe și desfășurarea activității profesionale corespunzător acestor limite; atunci când o situație îi depășește capacitatea de a trata un caz într-un mod sigur și eficient, fizioterapeutul trebuie să recomande pacientul/clientul altor profesioniști din domeniul îngrijirii sănătății;
- 5) aprecierea necesității de a actualiza în permanență cunoștințele și abilitățile pe tot parcursul activității sale profesionale, de a-și îmbunătăți continuu calitatea exercitării profesiei și de a contribui la îmbunătățirea cunoștințelor și la formarea colegilor săi;
- 6) manifestarea interesului de a lucra într-un context lărgit al îngrijirii sănătății și într-o echipă cu alți profesioniști din sănătate.

Cerințe și recomandări referitoare la **științele bio-medicale și fizice** [1]:

- a) Instituția academică de formare a fizioterapeuților trebuie să identifice și să includă în programul de studiu științe bio-medicale și fizice fundamentale, care să permită achiziționarea, înțelegerea și utilizarea cunoștințelor în domeniul științelor fundamentale aplicabile în fizioterapie.
- b) Disciplinele aferente științelor bio-medicale și fizice trebuie să includă: anatomie, histologie și/sau biologie celulară, fiziologie normală și patologică, fiziologia exercițiului fizic, biomecanică, kinesiologie, neuroștiințe, semiologie, imagistică și farmacologie.
- c) Se recomandă să se evidențieze studenților importanța acumulării cunoștințelor privind științele bio-medicale și fizice, deoarece acestea sunt relevante în cadrul programei de studiu în fizioterapie.
- d) Științele bio-medicale și fizice trebuie să fie adaptate formării inițiale a studenților, înscriindu-se în obiectivele generale ale curriculei în fizioterapie.
- e) Trebuie să se asigure o îmbinare adecvată a științelor bio-medicale și fizice cu elementele clinice ale programei, realizându-se o integrare între științele fundamentale și practica clinică.
- f) Profesorii titulari de discipline teoretice și practice trebuie să colaboreze în cadrul sesiunilor de formare centrată pe diferite contexte clinice.

Cerințe referitoare la **științele sociale, comportamentale, administrative și tehnologice** [1]:

- a) Instituția academică de formare a fizioterapeuților trebuie să identifice și să includă în programele de studiu noțiuni de bază din domeniul științelor sociale, comportamentale, administrative și tehnologice, care să permită o comunicare eficientă, luarea deciziilor clinice și o practică în concordanță cu principiile eticii și deontologiei profesionale.
- b) Științele comportamentale, sociale, administrative și tehnologice trebuie să includă:
 - 1) noțiuni de psihologie normală și patologică, sociologie aplicată și aspecte legate de interacțiunile dintre factorii biologici, psihologici și sociali în diferite contexte clinice, în special în cazul durerii cronice și al durerilor neuro-musculo-scheletice;

- 2) modele de îngrijire centrată pe pacient/client, noțiuni de comunicare și tehnologia informației și a comunicării, care să ofere competențe transversale necesare unei practici reflexive;
- 3) aspecte legale care reglementează practica profesională: cerințele organismelor naționale de reglementare și codul de etică și deontologie profesională;
- 4) noțiuni din alte domenii ale exercitării profesiei, inclusiv problemele legate de managementul instituțiilor de îngrijire și modelele practicii curente în cadrul planificării unei îngrijiri multidisciplinare și/sau interdisciplinare a sănătății;
- 5) noțiuni referitoare la managementul calității practicii clinice, incluzând audit clinic, educație și instruire, cercetare și dezvoltare, precum și evaluarea pericolelor și gestionarea riscurilor;
- 6) aspecte legate de management, marketing, predare și învățare, raționament clinic, practică bazată pe dovezi și statistici aplicate.

Cerințe referitoare la științele clinice [1]:

- a) Instituția academică de formare a fizioterapeuților trebuie să identifice și să includă în programul de studiu noțiuni de bază ale științelor clinice care să permită studenților să achiziționeze cunoștințe și abilități clinice suficiente pentru a exercita fizioterapia într-o instituție de sănătate.
- b) Științele clinice trebuie să fie studiate în cadrul disciplinelor care abordează patologia sistemelor cardiovascular, respirator, digestiv, neuro-endocrin, metabolic, uro-genital, neuro-musculo-scheletic și a altor condiții medicale și chirurgicale frecvent întâlnite în practica fizioterapeutului.
- c) Disciplinele trebuie să includă următoarele noțiuni necesare practicii profesionale a fizioterapeutului, care să-i ofere competențe în îngrijirea pacientului/clientului: examinarea fizioterapeutică, stabilirea unui diagnostic fizioterapeutic și a unui prognostic, elaborarea unui plan de îngrijire, selecționarea mijloacelor fizioterapeutice și aplicarea intervențiilor, reexaminarea fizioterapeutică incluzând determinarea rezultatelor, promovarea sănătății, profilaxia, creșterea calității vieții, practica bazată pe dovezi și managementul serviciilor de îngrijire furnizate.

- Ghidului WCPT pentru componenta educației clinice a programului de licență în fizioterapie -

http://www.wcpt.org/sites/wcpt.org/files/files/Guideline_clinical_education_complete1.pdf,

Cerințe și recomandări referitoare la **formarea clinică** [1]:

- a) Formarea clinică a fizioterapeuților este o componentă esențială a programului de educație, la nivel de licență și master și constă în furnizarea cunoștințelor teoretice și practice și evaluarea acestora, precum și asigurarea integrării lor în experiența practică.
- b) Curricula universitară trebuie să cuprindă discipline de specialitate privind aplicațiile practice specifice (tehnici, metode, concepte, strategii de intervenție fizioterapeutică într-o diversitate largă de patologii, de exemplu: mișcarea, terapii clasice cu agenți fizici și chimici, terapii alternative, aplicații software), pentru a asigura un management corect al planului terapeutic adaptat necesităților pacientului/clientului.
- c) Practica profesională trebuie să se refere la: practică fără riscuri, comportament profesional, comunicare, interferențe culturale, dezvoltare profesională.
- d) Managementul planului terapeutic trebuie să includă: raționamentul clinic, examinarea fizioterapeutică, stabilirea diagnosticului fizioterapeutic și a prognosticului, stabilirea obiectivelor generale și specifice, analiza nevoilor de intervenție terapeutică, planul de îngrijire fizioterapeutic, intervențiile procedurale și educaționale, documentarea, evaluarea rezultatelor, managementul resurselor financiare, îndrumarea și supervizarea personalului.
- e) Instituția academică de formare a fizioterapeuților trebuie să includă în programul de studiu stagii clinice supervizate de tutori, pe o perioadă suficientă pentru a asigura aplicarea adecvată în practică a competențelor clinice, de comunicare și apreciere etică și deontologică dobândite de către studenți, astfel încât să le permită asumarea responsabilității clinice adecvate, după absolvirea studiilor de specialitate.
- f) Fiecare student trebuie să intre cât mai devreme în contact cu pacienții/clientii, permițându-i astfel să participe la îngrijirea acestora.

- g) Se recomandă ca această perioadă de formare clinică să consolideze aspectele legate de autoevaluare, sprijinindu-se pe principiile practicii reflexive, învățării autodidactice și pe dorința de învățare permanentă.
- h) Modelul de tutorat din instituțiile de formare clinică propuse studenților trebuie să respecte standardele profesionale de fizioterapie.
- i) Se recomandă ca supravegherea îndeaproape a studenților, de importanță primordială în acest stadiu de formare clinică, să includă mecanisme de feedback formativ și cumulativ.

Se recomandă aplicarea în practică, pe toată perioada programului de studiu, a unui un program de urmărire clinică a pacientului/clientului, oferind studenților oportunități pentru observarea procedurilor clinice în condiții reale, achiziționarea cunoștințelor de la colegii mai experimentați, întreținând astfel motivația studentului de a deveni fizioterapeut [1].

Consiliul național al Colegiului Fizioterapeuților din România a întocmit proiectul de măsuri comensatorii care au în vedere completarea numărului de ore teoretice și practice corespunzător programei de pregătire unitare, pentru completarea cunoștințelor, aptitudinilor și competențelor necesare desfășurării profesiei de fizioterapeut.

Președinte,

Elena CĂCIULAN

[1]: Standard profesional [SR 13570:2014](#) ”Îngrijire de sănătate furnizată de fizioterapeuți, Anexa A, Asociația de Standardizare din România”